

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ NACIONALINIŲ VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRĄ PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS

2024 m. balandžio 17 d. Nr. 4D-2024/1-60
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2024 m. sausio 19 d. gavo X (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) pareigūnų veiksmų persiunčiant skundą (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

2.1. 2024 m. sausio 15 d. Pareiškėjas gavo NVSC raštą Nr. (6-12 4.80 Mr)2-989, kuriuo jo skundas persiunčiamas nagrinėti Lietuvos kalėjimų tarnybai (toliau – LKT).

2.2. Pareiškėjas nesupranta, kodėl NVSC nenagrinėjo jo skundo dėl ventiliacijos keliamo didelio triukšmo ir kodėl jį persiuntė, nors triukšmo matavimas priklauso būtent NVSC kompetencijai ir anksčiau analogiško turinio skundą NVSC nagrinėjo bei atliko triukšmo lygio matavimus.

3. Pareiškėjas prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2024 m. vasario 19 d. raštu Nr. 4D-2024/1-60/3D-370 kreipėsi į NVSC prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

NVSC 2024 m. kovo 8 d. raštu Nr. (12 15.1.1 Mr)2-8753 Seimo kontrolierę informavo:

4.1. „Pareiškėjo 2023 m. gruodžio 28 d. skundas (pridedama) dėl ventiliacijos keliamo garso Lietuvos kalėjimų tarnybos Šiaulių kalėjimo (toliau – Šiaulių kalėjimas) gyvenamojoje patalpoje, persiustas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, NVSC gautas 2024 m. sausio 4 d. NVSC Šiaulių departamentas 2024 m. sausio 11 d. raštu Nr. (6-12 4.80 Mr)2-989 „Dėl 2023 m. gruodžio 28 d. skundo persiuntimo“ (pridedama) Pareiškėjo 2023 m. gruodžio 28 d. skundą persiuntė nagrinėti pagal kompetenciją Lietuvos kalėjimų tarnybai.

NVSC Šiaulių departamentas, persiųsdamas Pareiškėjo 2023 m. gruodžio 28 d. skundą Lietuvos kalėjimų tarnybai, nurodė, kad tardymo izoliatorių ir kalėjimų visuomenės sveikatos saugos reikalavimai nustatyti Lietuvos higienos normoje HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“ (toliau – Lietuvos higienos norma HN 134:2015). Vykdydamas laisvės atėmimo vietų valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę, NVSC vertina vykdomos veiklos atitiktį Lietuvos higienos normos HN 134:2015 reikalavimams.

Atsižvelgdamas į tai, kad Lietuvos higienos normoje HN 134:2015 nereglamentuojami laisvės atėmimo vietoje įrengtos ventiliacijos sistemos skleidžiamo triukšmo ribiniai dydžiai, ventiliacijos įrengimo reikalavimai bei nėra nuorodos į Lietuvos higienos normą HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ (toliau – Lietuvos higienos norma HN 33:2011), t. y. kad laisvės atėmimo vietose įrengtiems inžineriniams įrenginiams / sistemoms taikomi Lietuvos higienos normos HN 33:2011 reikalavimai (kaip, pavyzdžiui, Lietuvos higienos normos 134:2015 6 punkte („Laisvės atėmimo vietos, policijos areštinės turi būti aprūpintos teisės akto [10.3] reikalavimus atitinkančiu geriamuoju vandeniu.“), kuriame pateikiama nuoroda į Lietuvos higienos normą HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“), Pareiškėjo skundą dėl galimai netinkamai įrengtos ar eksploatuojamos ventiliacijos sistemos NVSC Šiaulių departamentas persiuntė nagrinėti pagal kompetenciją Lietuvos kalėjimų tarnybai.“

4.2. „2024 m. sausio 16 d. NVSC gautas Pareiškėjo 2024 m. sausio 15 d. skundas (pridedama) dėl NVSC Šiaulių departamento atsisakymo pagal kompetenciją nagrinėti Pareiškėjo 2023 m. gruodžio 28 d. skundą ir skundo persiuntimo nekompetentingai įstaigai, kuri triukšmo matavimų neatlieka (Lietuvos kalėjimų tarnybai).

Įvertinus Šiaulių kalėjimo pateiktą nuomonę (kuri NVSC Šiaulių departamentui buvo pateikta ir Šiaulių kalėjimo 2024 m. vasario 5 d. raštu (pridedama), kad Šiaulių kalėjimui neturėtų būti taikomi nei Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo, nei Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ (toliau – Lietuvos higienos norma HN 33:2011) reikalavimai (t. y. tokiu atveju nebūtų kito viešojo administravimo subjekto, kuris atliktų triukšmo lygio matavimus laisvės atėmimo vietoje ir įvertintų kamerose (gyvenamosiose patalpose) įrengtos mechaninės vėdinimo sistemos skleidžiamą triukšmą), bei tai, kad Valstybinės triukšmo kontrolės tvarkos aprašo 1 punkte numatyta, kad šis aprašas nustato NVSC vykdomos valstybinės Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 14 straipsnio 3 dalyje („3. Triukšmo šaltinių valdytojai privalo laikytis nustatytų triukšmo ribinių dydžių ir užtikrinti, kad naudojamų įrenginių, inžinerinių statinių ir sistemų, vykdomos ūkinės veiklos ir jos lemiamo triukšmo lygis neviršytų vietovei, kurioje naudojami triukšmo šaltiniai, nustatytų triukšmo ribinių dydžių.“) nurodytų triukšmo šaltinių, išskyrus triukšmo šaltinius, kurių triukšmo kontrolė pagal Triukšmo valdymo įstatymą yra pavesta kitoms valstybės ar savivaldybės institucijoms, triukšmo kontrolės vykdymo tvarką, priimtas sprendimas organizuoti triukšmo lygio matavimus Šiaulių kalėjimo gyvenamojoje patalpoje Nr. 2.“

4.3. „NVSC Šiaulių departamento specialistai, vadovaudamiesi Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento (toliau – Reglamentas) nuostatomis, 2024 m. vasario 1 d. Šiaulių kalėjime atliko operatyviają valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę (toliau – operatyvioji kontrolė). Operatyviosios kontrolės metu, atsižvelgus į Pareiškėjo 2023 m. gruodžio 28 d. skunde nurodytas aplinkybes dėl Šiaulių kalėjimo 2-oje kameroje dieną ir naktį veikiančios ventiliacijos skleidžiamo garso, kuris trukdo miegoti, susikaupti, 2024 m. vasario 1 d. nuo 06.15 val. iki 07.25 val. Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos (toliau – NVSPL) Šiaulių skyriaus specialistas atliko maksimaliai veikiančios mechaninės vėdinimo sistemos skleidžiamo triukšmo laboratorinius matavimus gyvenamojoje patalpoje Nr. 2. Atlikus matavimus nakties metu (nuo 22 val. iki 7 val.) nustatytas ekvivalentinis garso slėgio lygis – 50 dBA (viršijo Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 nustatytą didžiausią leidžiamą ekvivalentinį garso slėgio lygį nakties metu (35 dBA). Dienos metu (nuo 7 val. iki 19 val.) nustatytas ekvivalentinis garso slėgio lygis – 49 dBA (viršijo Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 nustatytą didžiausią leidžiamą ekvivalentinį garso slėgio lygį (45 dBA). Lietuvos higienos normos HN 33:2011 8 punkte nustatyta, kad pastovus triukšmas gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje vertinamas pagal ekvivalentinį garso slėgio lygį.

NVSC, išnagrinėjęs Pareiškėjo 2024 m. sausio 15 d., 2023 m. gruodžio 28 d. skundus, 2024 m. vasario 12 d. raštu Nr. (6-12 4.80 Mr)2-5067) „Dėl X 2024 m. sausio 15 d. skundo“ (pridedama) Pareiškėjui pateikė aukščiau nurodytą informaciją apie skundo nagrinėjimo rezultatus. Šiaulių kalėjimo administracija 2024 m. vasario 12 d. patikrinimo aktu Nr. (6-12 4.80 Mr)PA-140 įpareigota pašalinti patikrinimo metu nustatytus Lietuvos higienos normos HN 33:2011 7 p., 1 lentelės 1 p. pažeidimus iki 2024 m. gegužės 12 d. Patikrinimo aktas gali būti skundžiamas teisės aktų nustatyta tvarka. Patikrinimo metu pateiktų nurodymų įgyvendinimą NVSC specialistai kontroliuos grįžtamosios visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu.“

4.4. „Informuojame, kad Pareiškėjas dėl NVSC Šiaulių departamento 2024 m. sausio 11 d. rašto Nr. (6-12 4.80 Mr)2-989 „Dėl 2023 m. gruodžio 28 d. skundo persiuntimo“ panaikinimo kreipėsi į Regionų apygardos administracinį teismą.“

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos yra atsakovas administracinėje byloje Nr. I1-6933-4066/2024, proc. Nr.3-61-3-00111-2024-7 dėl sprendimų panaikinimo bei neturtinės žalos priteisimo ir, vykdydamas Regionų apygardos administracinio teismo Vilniaus rūmams 2024 m. kovo 26 d. nutartį, 2024 balandžio 15 d. pateikė atsiliepimą.

4.5. „Papildomai informuojame, kad NVSC 2024 m. veiklos plane numatyta parengti ir Sveikatos apsaugos ministerijai pateikti pirminį Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ pakeitimo projektą, kuriuo bus tobulinamas teisinis reglamentavimas.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. *Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso: 92 straipsnis* – „1. Arešto ir laisvės atėmimo bausmes atliekantiems nuteistiesiems užtikrinamos Lietuvos Respublikos higienos normas atitinkančios gyvenamųjų patalpų ir buties sąlygos.“

6. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo:

17 *straipsnis* – „1. Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai šio įstatymo 21 straipsnyje nustatyta tvarka informuodamas pareiškėją, jeigu: [...] 4) skundas tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas arba yra nagrinėjamas teisme;

[...].

4. Jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, skundo tyrimas nutraukiamas.“

22 *straipsnis* – „3. Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

7. *Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnis* – „Nacionalinis visuomenės sveikatos centras:

1) vykdo asmens sveikatos priežiūros, papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros, švietimo, stacionarių socialinių paslaugų įstaigų, interneto kavinių ir klubų, keleivių vežimo traukiniais, laivais ir keltais vidaus maršrutais, policijos areštinių ir laisvės atėmimo vietų įstaigos, juridinių asmenų, valstybės įmonių, savivaldybės įmonių, viešųjų įstaigų, taip pat užsienio valstybių juridinių asmenų ar kitų organizacijų filialų (toliau – įmonė), gaminančių kosmetikos gaminius, kirpyklų, kosmetikos, tatuiruočių kabinetų, grožio salonų, soliariumų, baseinų, skalbyklų, pirčių, saunų, sporto klubų teikiamų paslaugų, apgyvendinimo paslaugų, sveikatingumo paslaugų, kurias teikiant naudojami papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros produktai, gyvūnai ir kiti gyvi organizmai ir kurios

nelicencijuojamos pagal Lietuvos Respublikos papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymą, žmogaus palaikų laidavimo paslaugų (žmogaus palaikų laikymo, paruošimo šarvoti, šarvojimo) teikimo veiklos, balzamavimo ir kremavimo veiklos valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę;

2) pagal asmenų prašymus, pranešimus, skundus vykdo visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų), kurių kontrolė nėra pavesta kitiems viešojo administravimo subjektams, laikymosi kontrolę (valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę) pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytą kontroliuojamų sričių sąrašą;

[...]

7) vykdo stacionarių triukšmo šaltinių veiklos valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę triukšmo prevencijos zonose;

[...]

15) atlieka kitas visuomenės sveikatos priežiūros viešojo administravimo funkcijas, kurias reglamentuoja šis ir kiti įstatymai bei teisės aktai.“

8. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo:

3 *straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

[...]

3) efektyvumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas ir įgyvendindamas sprendimus, jam skirtus išteklius naudoja kuo mažesnėmis sąnaudomis ir siekia geriausio rezultato;

[...]

7) naujovių ir atvirumo permainingoms. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas turi ieškoti naujų ir veiksmingų būdų, kaip geriau spręsti problemas, išskylančias vykdant viešąjį administravimą, taip pat nuolat tobulinti savo veiklą taikydamas pažangiausius metodus, modelius, technologijas, priemones ar gerosios patirties pavyzdžius;

[...]

9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs;

10) proporcingumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinius ir pagrįstus administravimo tikslus.“

11 *straipsnis* – „4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.“

9. Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. V-946:

2 *punktas* – „Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Centras) vykdo kontrolę Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 15 straipsnio 1, 2, 5, 6, 7, 8 ir 14 punktuose nurodytuose objektuose (toliau – objektai).“

3 *punktas* – „Kontrolė apima objektų konsultavimą visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo klausimais ir kitų prevencinių veiksmy, skirtų užkirsti kelią galimiems visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimams, atlikimą, objektų patikrinimus, teisės aktų nustatyta tvarka gautos informacijos apie objektų veiklą

vertinimą, poveikio priemonių taikymą įstatymų ir jų priimtų kitų teisės aktų nustatyta tvarka.“

Tyrimo išvados

11. Skunde Pareiškėjas nurodo, kad kreipėsi į NVSC dėl triukšmo lygio išmatavimo jo gyvenamojoje kameroje Šiaulių kalėjime, tačiau jo prašymas buvo persiūstas nagrinėti LKT, kuri negali atlikti tokių patikrinimų.

12. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas su papildomu skundu 2024 m. sausio 16 d. kreipėsi į NVSC dėl jo skundo persiuntimo. NVSC, įvertinęs Šiaulių kalėjimo pateiktą nuomonę dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2011 taikymo, atliko patikrinimą pagal Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes, apie patikrinimo rezultatus informavo Pareiškėją ir įpareigojo Šiaulių kalėjimo administraciją pašalinti nustatytus pažeidimus.

Skundo tyrimo metu taip pat nustatyta, kad Pareiškėjas dėl NVSC Šiaulių departamento sprendimo persiūsti jo skundą nagrinėti LKT kreipėsi į Regionų apygardos administracinę teisumą. Pareiškėjo skundas priimtas nagrinėti, NVSC, vykdydamas Regionų apygardos administracinio teismo Vilniaus rūmų 2024 m. kovo 26 d. nutartį, 2024 m. balandžio 15 d. pateikė atsiliepimą į skundą.

13. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatyme numatyta, kad skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais. Seimo kontrolierių įstatyme taip pat numatyta, kad Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai šio įstatymo 21 straipsnyje nustatyta tvarka informuodamas pareiškėją, jeigu skundas tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas arba yra nagrinėjamas teisme, o šioms aplinkybėms paaiškėjus tyrimo metu, skundo tyrimas nutraukiamas.

Atsižvelgiant į tai, kad po pakartotinio Pareiškėjo kreipimosi į NVSC jo skundas buvo išnagrinėtas, atliktas aplinkybių patikrinimas ir triukšmo lygio matavimai, į tai, kad NVSC planuoja parengti higienos normos HN 33:2011 pakeitimo projektą ir tobulinti teisinį reglamentavimą bei į tai, kad Pareiškėjo skundas dėl tų pačių aplinkybių nagrinėjamas teisme, Skundo tyrimas nutraukiamas.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X skundo dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos pareigūnų veiksmų, persiunčiant skundą, tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJA

15. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Nacionalinio visuomenės sveikatos centro direktoriui rekomenduoja informuoti Seimo kontrolierę apie Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ pakeitimo projekto pateikimą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai.